

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus

JUUNI 2023

Lapsed mängisid tänaval. Nad laotasid maha umbes kahe meetri pikkuse köie ja kujutasid endile ette, et nөөr ühendab neid kahe kaldaga. Kallaste vahel oli sügav kuristik. Mängus pidid lapsed ilmtingimata teisele kaldale jõudma, sest küll ajas neid kuri hunt taga, siis jälle olid rөөvliid kannul. Ühesönaga, et ennast päästa, tuli see ohtlik köietants ette võtta. Rahulikult ja keskendunult, ilma liigse sammuta ei paremale ega vasakule, nii ületati kuristik ja jõuti kindlasse paika. Kuigi see oli ainult üks mäng, oli laste hirm ehtne. „Mis siis, kui kukun? Äkki ta saab mind kätte?” mõtlesid nad. Nii oli ehtne soov kindluse järele, mida vastaskallas pakkus.

Niisugune köiel kõndimise tunne üle kuristiku oli mul möödunud kahel aastal päris sageli. Siis, kui oli koroona. Mäletan, et elasime lootuse ja lootusetuse vahel. Jumalateenistuste arvu vähendati. Inimesed jäid oma koju. Televiisor ja internet olid sellel ajal asendamatud abimehed inimestele Jumala sõna, lootuse, kindlustunde vahendamisel. Nüüd on aeg teine: ei ole enam liikumispiiranguid. Me tohime jälle istuda üksteise kõrval kirikupingis või kohvikus ilma hirmuta nakatumise ees. Me tohime jälle üksteisele kätt anda, üksteist emmata. Laulda, tantsida. Jumalateenistusi pidada, lapsi ristida, abielusid laulatada. Oma kalleid nende viimsel teekonnal saata. Nii nagu tegime seda varem, enne piiranguid. Tänu Jumalale! See kuristik on vist ületatud. Kas aga hirm ja ebakindlus meie elust päris kadunud on? Hirm haigestumise, haiguste, vananemise, üksinduse ees. Need hirmud ei ole vist meile kellelegi võõrad. Kas maailm, kus vägivald ja ebaõiglus on ikka veel suurema sõnaõigusega kui rahu ja õiglus, kindlustunnet kuulutab? Kindlasti mitte. Kuidas üldse see maailm, mis praegu nii tugevalt vangub, ükskord olema saab? Kas me saame hakkama?

Laste köie/kuristiku mängu juurde kuulus üks element. Kui keegi „kuristikku kukkus”, sai ta võimaluse uuesti alustada. Ja kui kellelgi oli tunne, et ta seda viimast, otsustavat sammu uuele kaldale astuda ei suuda, tohtis keegi talle käe ulatada ja aidata. Tore tunne, keegi on seal, ta on teisele kaldale jõudnud, ta ootab, sirutab oma käe välja. Sinu või kellegi teise käsi, keda ma veel ei tunne, aga keda tundma õpiksin. Ma ei pea midagi muud tegema, kui sellest käest kinni haarata.

Või olen mina ise see, kes Sinule käe ulatab? Nii nagu lapsed tänaval mängisid.

Ja kui meil vahel on tunne, et see väljasirutatud käsi siiski puuduma peaks, ei puudu üks kunagi. Jüngrid otsisid Jeesust ning leidsid ta Kapernaumast teiselt poolt järve. Nad küsisid Jeesuselt imestunult: „Rabi, millal sa siia said?” (Jh 6, 25) Miks olid jüngrid küll nii üllatunud? Jeesus seisis, seisab ikka veel kaldal. Aga mitte ainult ei seisa, Ta ootab ja sirutab oma käe välja, et me oma elu kuristikud, millised nad ka ei ole, Tema abiga ületaksime.

Selle kindlusega tulevikku vaadates saadan Sulle, armas lugeja, parimad tervitused Saksamaalt Naumburgi ja Ippinghauseni kogudusest. Olge terved ja kaitstud!

Õpetaja Pille Heckmann-Talvar

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA JUUNIS

R, 2. juunil kl 9 hommikupalvus, teenib Tiit Salumäe (Jaani kirik).

L, 3. juunil kl 11–16.30 EELK koguduste meediapäev Haapsalus „Kristlik meediatöö: parimad praktikad ja komistuskivid” (Jaani kirik).

P, 4. juunil kl 7 Eesti lipp 139. Pidulik lipu heiskamine, palvus ja majalipu õnnistamine (lipuväljak); **kl 11 kolmainupüha jumalateenistus armulauaga. Leeripüha**. Teema: varjatud Jumal. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Kristel Engman, *stud. theol.* Siim Kallas ja organist Lia Salumäe. Laulab toomkoor, dirigent Sirje Kaasik (toomkirik).

T, 6. juunil kl 18 Kreegi päevade kontsert. Vancouveri Kammerkoor (Kanada), dirigent Kari Turunen. Pilet 15 € / 10 € (toomkirik).

R, 9. juunil kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

P, 11. juunil kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: kaduvad ja kadumatud aarded. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (toomkirik); **kl 18 kirikukontsert „Ubi Caritas”**, Tallinna Kaarli koguduse koor Canorus, dirigent Piret Aidulo, viiulil Toomas Bubert. Sissepääs vaba annetusega (toomkirik).

K, 14. juunil kl 11 leinapäeva palvus. Juuniküüditamise mälestuspäev. Teenib piiskop Tiit Salumäe. Kõneleb Eesti Memento Liidu esimees Arnold Aljaste (toomkiriku ristimiskabel).

R, 16. juunist kuni P, 18. juunini Valgete Ööde festival Haapsalus.

R, 16. juunil kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik); **kl 18 kontsert** Rudolf Tobias 150. Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Mikk Üleoja, orelil Ene Salumäe. Pilet 25 € / 20 € (toomkirik); **kl 20 kontsert** Neeme Järvi ja ERSO. Piletiga (piiskopilinnus); **kl 23 kontsert „Ööviulid”**. Keelpillioktett. Pilet 25 € / 20 € (Jaani kirik).

L, 17. juunil kl 18 kontsert Vivaldi ja Scarpa. Arvo Leibur ja EMTA keelpilliüliõpilased. Pilet 25 € / 20 € (Jaani kirik); **kl 20 kontsert „Serenaad”**. Tallinna Kammerorkester. Pilet 28 € / 23 € (toomkirik).

P, 18. juunil kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: halastage. Teenivad politseikaplan Tuuli Raamat, Kalle Jätsa ja orelil Marge Kivi (toomkirik); **kl 16 kontsert „Hapsal”**. Keelpillikvartett Four Est, Kirill Ogorodnikov (kitarr). Pilet 25 € / 20 € (Jaani kirik).

T, 20. juunil kl 18 kirikukontsert Western Washington University Concert Choir. Koorijuht Timothy Fitzpatrick. Sissepääs vaba annetusega (toomkirik).

L, 24. juunil kl 16 surnuaiapäha jumalateenistus Haapsalu Vanal kalmistul. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Kristel Engman ja organist Lia Salumäe; **kl 17 surnuaiapäha jumalateenistus Haapsalu Metsakalmistul**. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, *stud. theol.* Tiina Kütt ja organist Lia Salumäe.

P, 25. juunil kl 11 hõbeleeri jumalateenistus armulauaga. Teema: kadunud ja jälle leitud. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Pille Heckmann-Talvar, Teno Ilves ja organist Lia Salumäe. Laulab toomkoor, dirigent Sirje Kaasik (toomkirik).

R, 30. juunil kl 9 hommikupalvus, teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik).

KREEGI PÄEVAD 2023

Kreegi päevadele tuleb külla Põhja-Ameerika professionaalne silmapaistev Vancouveri Kammerkoor Kanadast. Üle poolsajandi tegutsenud koori peadirigent on alates 2019. aastast soomlane Kari Turunen. Kavas on Eesti, Soome ja Kanada koorilooming. Keskmes Cyrillus Kreegi sajandivanuste teoste vaoshoitus ja sügav emotsionaalsus on paelunud dirigenti aastakümneid. Kreegi senini värskena mõjuvate teostega tekitavad huvitavaid paralleele ja põimumisi nii tema kaasaegsete kui ka praegu tegutsevate heliloojate koorikompositsioonid. Esitusele tuleb muuhulgas ka Arvo Pärdi ja Toivo Kuula teoseid.

6. juuni kell 18 - Haapsalu toomkirik

7. juuni kell 19 - Tallinna Jaani kirik.

Dirigent Kari Turunen (Soome)

EELK KOGUDUSTE MEEDIAPÄEV HAAPSALUS

3. juunil kell 11–16.30 toimub Haapsalu Jaani kirikus koguduste meediapäev teemal „Kristlik meediatöö: parimad praktikad ja komistuskivid.” Modereerivad piiskop Tiit Salumäe ja õpetaja Kristel Engman. EELK ja koguduste kommunikatsiooniplatvormidest ja vaatest tulevikku kõneleb EELK assessor Anti Toplaan. Ülevaate meediakanalitest annab Konsistooriumi avalike suhete spetsialist Regina Hansen. Sotsiaalmeedia võimalustest annab ülevaate Konsistooriumi avalike suhete assistent õpetaja Toomas Nigola. Visuaalsest meediast, radiokanalitest teeb ülevaate Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanik Meelis Süld. Haapsalu linna arenguspetsialist Ülla Paras tutvustab kirikut ja kirikulugu linnaruumis ning teeb jalutuskäigu Haapsalu vanalinnas. Ajalehe „Eesti Kirik” peatoimetaja Liina Raudvassar kõneleb kirjutavast meediast.

Inspiratsioonirühmades tehakse praktilisi harjutusi uudise, FB postituse koostamisest ja koguduste infolehtedest.

Toitlustamist korraldab „Piibel köögis” piibling.

Lisateave: haapsalu@eelk.ee, Maria Strauss (5358 3276), Kristel Engman (528 9527).

KALMISTUPÜHAD EELK LÄÄNE PRAOSTKONNAS

HAAPSALU 24. juunil kl 16 Haapsalu Vanal kalmistul

24. juunil kl 17 Haapsalu Metsakalmistul

HANILA 18. juunil kl 15 Hanila kalmistul

KARUSE 18. juunil kl 11 Sause/Tuudi kalmistul

18. juunil kl 13 Karuse kalmistul

kl 14 armulaud kirikus

KIRBLA 18. juunil kl 14 kalmistul, järgneb armulaud kirikus

KULLAMAA 25. juunil kl 11 kalmistul

LIHULA 18. juunil kl 11 armulaud kirikus

kl 12 kalmistul

LÄÄNE-NIGULA 18. juunil kl 13.30 Koela kalmistul

24. juunil kl 12 Leediküla kalmistul

24. juunil kl 15 Vedra kalmistul

MARTNA 23. juunil kl 11 Rõude kalmistul

kl 13 armulaud Martna kirikus

kl 13.30 Martna kalmistul

6. augustil kl 11 Väike-Lähtru kalmistul

MIHKLI 11. juunil kl 14 kalmistul

MÄRJAMAA 24. juunil kl 10 missa kirikus

kl 12 Viilumäe kalmistul

NOARROOTSI 11. juunil kl 11 Rooslepa kalmistul

11. juunil kl 12.30 Sutlepa kalmistul

11. juunil kl 14 Noarrootsi kalmistul

NÕVA 25. juunil kl 11 kalmistul

PIIRSALU 4. juunil kl 13 Kuijõe kalmistul

18. juunil kl 13 Piirsalu kalmistul

RIDALA 25. juunil kl 13 Ridala Uuel kalmistul

25. juunil kl 14 Ridala Vanal kalmistul

25. juunil kl 15 jumalateenistus Ridala kirikus

13. augustil kl 13 Sinalepa kalmistul

VARBLA 18. juunil kl 13 kalmistul

VORMSI 25. juunil kl 11 kalmistul

NELIPÜHATERVITUS AD 2023

See ei sünni väe ega võimu läbi, vaid minu Vaimu läbi, ütleb vägede Issand. (Sakarja 4:6)

Nelipüha on kirikuaasta kolmas suurpüha ülestõusmispüha ja jõulude kõrval. Seda püha peame 50 päeva peale ülestõusmispüha. Vana Iisraeli kalendri kohaselt on see lõikusaja lõpupüha, hiljem tähistati seda Siinail Moosesele antud käskude saamise mälestuspäevana.

Kristlikus kirikus on nelipüha seotud Püha Vaimu väljavalamisega apostlite ja algkoguduse peale pärast Jeesuse taevasse minemist. Seega on nelipüha Kristuse Kiriku sünnipäev. Püha Vaim ühendab kõik rahvad ja keeled. Seetõttu meenutatakse sellel päeval lugu Vanast Testamendist Paabeli torni kuulsusetust ehitamisest. Esimesest Moosese raamatust võime lugeda, et kogu maailmas oli üks keel ja ühesugused sõnad. Inimesed ütlesid: tehkem telliskive ja ehitagem enesele linn ja torn, mille tipp oleks taevas, et meil oleks nimi, mis ei haju kogu maailmas. Jumal otsustas aga teisiti, ta segas inimeste keeled, et nad ei mõistaks üksteist, ja pillutas nad laiali üle kogu maa. Linn ja torn jäidki ehitamata. Nelipühäl loetakse seda lugu, sest Püha Vaimu kaudu ühendab Jumal inimesed uuel tasemel eri rahvastest ja rassidest, me saame nüüd üksteisest aru vaatamata keelte ja kultuuride erinevusele.

Nelipühade ime on, et Jumal rajas siia maailma oma koguduse, püha, apostliku ja üleilmse Kiriku ning on meid kutsunud oma rahva liikmeiks.

Püha Peetruse jutluse tulemus oli see, et kuulajad küsisid: „Mida me peame tegema, mehed-vennad?”. Peetrus vastas: „Parandage meelt ja igaüks teist lasku ennast ristida Jeesuse Kristuse nimesse oma pattude andekssaamiseks.”

Elame ajastul, mil räägitakse palju suhtlemisest ja informatsioonist. Tihti märkame, et meid ohustab ja hirmutab liigne info. Teame järjest rohkem üksikasju, aga üha vähem taipame tervikut. Tänapäeva inimene on killustunud pisiasjadesse ja pisimuredesse. Kirik kutsub meid nelipühäl mõtlema globaalselt, aga mitte ainult mõtlema, vaid ta kutsub meid meelt parandama ja head tegema.

Kirikuga sünnipäeval õnnitlen kõiki kristlasi ja soovin, et meie kogudus võiks saada osa nelipühaimest.

Tiit Salumäe

piiskop, EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse õpetaja

LASTEKIRIKU KEVADISED TEGEMISED JA SUVEPLAANID

Sel aastal lõpetasime lastekiriku lastega Vana Testamendi lood (värvipiibel).

Oleme üsna mitu aastat uurinud lugusid iisraeli rahvast, prohvetitest, kuningatest ja teistest tähelepanu väärivatest inimestest Vanas Testamendis.

Uut õppeaastat alustame Uue Testamendi lugudega.

Aprillikuu viimasel päeval tegime õpetaja Maria aias lõket, grillisime vorste ja vahukomme. Koos olid nii lastekiriku lapsed kui ka osa laste vanemad. Oli küll natuke vihmane ja tuuline, aga lapsed nautisid õhtut väga. Aitäh õpetaja Mariale meid vastu võtmast oma toredasse koduaeda.

Lastekiriku lõpetamine oli nagu ikka, emadepäeval. Lapsed kaunistasid tordi kirikulistele, esitasid laulu ja kinkisid emadele enda valmistatud lillekimbud. Lillede jagamise ajal mängis Isabelle flööti.

Piiskop Tiit Salumäe jagas lastele tänukirjad lastekiriku töös osalemise eest ja õpetajad kinkisid šokolaadi. Emadepäeva teenistus lõppes kirikukohvi ja tordisöömisega.

Sügisel, septembri teisel nädalavahetusel ootame lapsi lastekiriku laagrisse.

Oleme südamest tänulikud iga lapse eest, kes lastekirikus käib. Täname Jumalat ja palvetame, et see töö oleks õnnistatud ka edaspidi.

Sirje Jätsa

lastekiriku õpetaja

Millised on lastekiriku laste ja noorte suveplaanid?

Isabelle (11): Ma soovin minna laagritesse.

Johannes (13): Ma soovin aega veeta perega, reisida ja käia laagrites.

Joonatan (9): Ma tegelen ilmselt spordiga.

Ismaelle (6): Ma veel ei tea.

Marten (15): Ma lähen emaga Šveitsi ja Montenegrosse, veedan aega maakodus ja puhkan niisama.

Maria (10): Ma tahan sõpradega õues aega veeta ja osaleda suvelugemisvõistlusel.

Diana (14): Ma soovin veeta suve produktiivselt ja tegusalt: osalen suvelugemisvõistlusel, käin laagrites ja olen õues.

Laura (15): Mina soovin suvel rohkem puhata. Tööle mul pole plaanis minna, kui siis ainult onu lapsi hoida. Ma kavatsen suve jooksul vähemalt kolm raamatut läbi lugeda, sõpradega koos aega veeta ja kontsertidel käia.

Küsitlesid

Laura Angela Ratas ja Diana Annabel Ratas

KOGUDUSE TEATRISKÄIK

Käisime 29. aprillil, laupäeval õhtul, vaatamas Tallinnas Draamateatri väikeses saalis lavastust „Oh Jumal!” Osa seltskonnast astus bussi otse Taizé teenistusest Jaani kirikust, see võis küll olla kirss tordil sellele päevale!

Lavastuse autor on 2012. aastal lahkunud, Galilea järve äärest Tiberiase linnast Iisraelist pärit daam Anat Gov. Etenduse kontekst oli seega kristlase pilguga ülimalt põnev jälgida: tegevuse taust oli igati modernne, kuid meile osaliselt harjumatu kultuurilise koodiga, mõttemaailm oli lahti harutatud heebrea, juudikultuuris kasvanud inimese sümbolite keeles just selles osas, mis puudutas Jumala tegutsemist läbi ajaloo.

Kogu etendus oli mõnusalt mitmekihiline. Tegevus oli asutatud „Jumalaga rääkiva ateisti” koju, ateist oli klienti erandkorras kodus vastu võttev psühholoogist naine, taustal toimetas vaikiv tegelane, tema autistist ja muusikust poeg, klient ei keegi muu, kui „keskiga pluss valge mehe” kuju võtnud Jumal. Rõhutame siin, et mitte kolmainu jumal, vaid Heebrea Piibli, Vana Testamendi Jumal, kes oli langenud 2500 aastat tagasi sügavasse depressiooni ja polnud pärast Iobile ilmumist enam inimkonna asjadesse Vana Testamendi raamatutest tuttava jõulisusega sekkunud.

Jumalaga kõnelev ateist on ju juba iseenesest paradoks!? Ja ei ole kah! Kas mitte ei hüüata mõistmatute vanematega pahuksis olev nooruk vahel emotsioonikalt „Dziizas!” ja ka tubli pereisa, kes muidu kiriku ja Piibli poole väga ei vaata, sajatab kurja ja karvaseid, kui mõistus otsa saab. Minu hea isa, kes tihti kirikus ei käi, tuleb sellistel puhkudel keelele: „Issand, Sa näed, ja Sa ei mürista!”

Meie kasvatusse ja kultuuri on teadlikkus Jumala võimu algusest seal, kus endal meil mõistus otsa saab, sügavale sisse punutud. Allapoole mõistuse kihti, nagu kaasaegse teoloogia looja Schleiermacher väidab. Kutsume Teda appi siis, kui endal tee püsti ees, tahes-tahtmata...

Näidendi Jumal, inimeseks kehastunud, tegi sammu, mida usklik teab Jumalat ikka tegevat: tuleb hädas inimese juurde. Sedapuhku siis justkui ise depressioonis olles. Hädas Inimesega, kelle ta oma suureks meelehärmiks enesele sõbraks ja vestluskaaslaseks on loonud. Et koos läbi igaviku kulgeda.

Etenduse lõppedes mainis meie hea piiskop, et siin oli üks passiivne, nähtamatu peategelane veel sisse kirjutatud: Iiob. Just nii! Ka mind hämmastas see mõttekäik: tuua armastava ja lepitatud Jumala ja inimese suhe nähtavale just Iiobi loo kaudu. Raevukas ja kättemaksuhimuline Jumal oli õiglasel Iiobil lasknud läbi kannatuste minna, kuni ta põrmus tema ees alistub ja siis taas üles tõstetakse.

Etenduse Jumal oli ühtäkki just seal avastanud, et ta tegi Iobile liiga ega saa enam inimeste ajalukku sekkuda, las need siis teevad maailmaga, mis tahavad. Kui juutide ajalugu vaadata, siis tahtsid inimesed ju kah: põletati Jeruusalemm, hävitati Teine Tempel ja juudid kihutati maailma laiali. Imekombel on nad nüüd taas kodumaal!

Etendus lõpeb sellega, et psühholoog kallistab Jumalat ja viimase lahkudes saab sinnani vaikinud autistist poeg imena kõnevõime. Nõnda siis, *finale* juures jäi taas õhku, keda siin lõpuks aidati. Teoloogiatudengina olen kohustatud tegema ühe märkuse. Iiobi raamatut on Eestis maailmatasemel uurinud ja uurimas Tartu piibliteadlane Urmas Nõmmik.

Kui lugejate hulgas on huvilisi, siis tartlaste uusim Iiobi raamatu tõlge on leitav siit:

<https://usuteaduskond.ut.ee/et/sisu/piibel-kontekstis>

Iiobi nimi tähendab tõlkes „Kus on (taevane) Isa?“. Juudi traditsioonis peetakse Iiobi raamatu autoriks Moosest. Piibliteadlased leiavad, et Iiobi loo algupära jäljed leiduvad Sumerist, aga ka Egiptusest juba kolmandast aastatuhandest enne Kristust. Nõnda siis, väga vana lugu aiva uuesti aktuaalne...

Siim Kallas

MAI „PIIBEL KÖÖGIS“

Hooaja viimasel „Piibel köögis“ kokkusaamisel rääkisime kokkuvõtvalt emotsioonidest Piiblis 2022/2023 hooaja viimast „Piibel köögis“ kokkusaamist võõrustas oma kodu hubases aias Maria Strauss. Vestlusingis võtsime kokku hooaja teema, emotsioonid Piiblis. Tegemist oli „Piibel köögis“ 51. kokkusaamisega. Köögis valmistasime idamaist lihavarrast, Jaakobi salatit, Egiptuse mündikastet ning tervislikku lameleiba. Rikkaliku lõuna lõpetuseks nautisime küpsetatud puuviljavardaid jogurti- ingverikastmes. Aitäh kõigile osalejatele sisuka hooaja ja osaduse eest!

Neile, kes kodus kaasa mõelda soovivad, lisame noppeid räägitust.

- Tunded ehk emotsioonid on normaalsed ja vajalikud. Oluline on oma tundeid väljendada nii, et need teisi ei riivaks.
- Tunnete väljendamine on oluline, sest aitab teistel mõista, kuidas maailma näeme ja sellesse suhtume.
- Piiblis on rohkesti juttu tunnetest – viha, hirm, iha, raev, rahumeelsus, lõbu, rõõm, meeldimine jne.
- Looja Jumal on andnud inimestele emotsioonid selleks, et õhutada inimesi nende abil viima ellu seda, milleks meid on kutsutud.
- Emotsioonid aitavad meil elada suhetes Jumala ja kaasinimestega nii heas kui ka halvas.
- Jumalanäolistest inimestega on ka meie emotsioonid osa Tema loodust ja jumalik and.
- Tunded võivad olla positiivsed või negatiivsed, sõltuvalt olukorrast ja suhetest.
- Emotsioonid ei ole mõtted, vaid meeleaseisundid, kuid enamasti tekib esmalt mõte ja seejärel selle põhjal emotsioon.
- Piibel kinnitab, et ka Jumalal on emotsioonid (Ps 145:8) ning Jeesusel tunded (Jh 11:35).
- Emotsioonid on ühtaegu meie tugevuste või nõrkuste lätteks – väga tugevaks tõukejõuks ja annavad meile tugevust keerulistes olukordades, kuid need võivad olla ka nõrkuste soodustajad, kui me neid ei kontrolli.
- Peame olema tähelepanelikud, et meie emotsioonid ei juhiks meid patu(stamise)ni.
- Piibel kutsub meid üles lähtuma oma emotsioonide juhtimisel Pühast Vaimust.
- Kristlane on kutsutud üles lähtuma Gl 5: 22-23 väljendatud põhimõttest: „Aga Vaimu vili on armastus, rõõm, rahu, pikk meel, lahkus, headus, ustavus, tasadus, enesevalitsus – millegi niisuguse vastu ei ole Seadus.“ Gl 5: 22-23
- Piibel õpetab ka seda, et inimene peab juhtima emotsioone, mitte laskma emotsioonidel ennast juhtida. See tähendab, et peame oma emotsioonidest teadlikud olema, mõistma neid ja otsustama, kuidas vastata nii, et nende läbi austaksime Jumalat ja ligimest.
- Meid julgustatakse palvetama, otsima asjakohast nõu ligimeselt ning toetuma Jumala töotustele olla inimesega kõigis tema raskustes.
- Pühakiri julgustab emotsioone Jumala ette tooma ja neid väljendama, et seeläbi kogeda rahu, vaimset tervenemist, meelegendust ja lootust, mis on Jeesuses Kristuses.

Mõtted koondas õp Kristel Engman

Retseptid.

HAKKLIHAVARDAD (neljale)

Vaja läheb: 1 kg kvaliteetset veishakkliha, 1 suur mugulsibul (hästi peeneks hakitud), 1 tl värskelt jahvatatud vürtsköömneid, 1 tl jahvatatud kaneeli, 1 suur muna (kergelt lahti klopitud), maitse järgi soola ja värskelt jahvatatud musta pipart, 2 sl jämedalt hakitud seedripähkleid.

Valmistamine. Pane hakkliha suurde kaussi ja lisa sibul, vürtsköömned, kaneel ja muna. Maitsesta segu soola ja pipraga. Tee käed külma veega märjaks ja sõtku tainas hästi ühtlaseks. Lisa seedripähklid. Vormi tainast vorsikesed ja suru need varraste ümber. Pane lihavardad hõõguvate süte kohale või elektrigrillile ja grilli aeg-ajalt keerates umbes 20 minutit.

Vahemeremaade kokaraamat, Sinisukk, 2004, lk 167

JAAKOBI SALAT (neljale)

Vaja läheb: 100 g võilillelehti või salatilehti, 1 keskmine kurk, 2 keskmist tomatit, 4 talisibulat, 3/4 dl oliive. Salatikastme jaoks: 4 sl oliiviõli, 1 sl sidrunimahla, musta pipart.

Valmistamine. Koori ja tükelda kurk, tükelda tomatid, viiluta sibul ja poolita oliivid. Pese ja puhasta võilillelehed hoolikalt ning lõika 5 cm pikkusteks tükkideks. Lisa neile ülejäänud salatained. Valmista salatikaste ja vala salatile.

Raamatun ajan keittokirja, Art House, 2009, lk 109

KRÕBE PANNILEIB (10 tk.)

Vaja läheb: 200 g täisterajahu (näit. 150 g nisutäisterajahu ja 50 g rukkijahu või maisijahu), 1 sl külmpressitud taimeõli, 125 ml vett, 0,25 tl soola, 2 tl kuivatatud ürte oma soovi järgi (näit. pune, tüümian, majooraan, rosmariin vm).

Valmistamine. Sega ained ühtlaseks taignaks, jaga 10 osaks, rulli õhukeseks ja prae kuumal pannil ilma rasvata mõlemalt poolt kuldpruuniks ja krõpsuks.

Allikas: <https://www.kochenundkueche.com/rezept/schnelles-fladenbrot>

Hooaja viimane „Piibel köögis” kokusaamine 6. mail Maria kodus.

PIDULIK ÜHISKONTSERT SEINÄJOEL

Koorijuht Lia: Maikuu viimasel nädalavahetusel olid meie koguduse toomkoor ja segakoor kutsutud kontserdireisile Seinäjoe kogudusse. Koos sealsete kooridega tuli Lakeuden Risti kirikus esitusele Sirje Kaasiku Missa Brevis. Lakeuden Risti kirik on üks Soome suurimaid kirikuid, kus on üle tuhande istekoha.

Seinäjoe koguduses töötab alates 2013. aastast organisti ja koorijuhina meie koguduse liige Lea Salumäe. Oleme tema kooridega teinud koostööd ka varasematel aastatel. Seekord oli ühisprojekt

üsna mahukas ja kontsert kestis poolteist tundi. Missa Brevis kõlas oreli ja soolopillide saatel. Ühisesitusele tuli veel muudki soome- ja eestikeelset vaimulikku muusikat.

Ühisprojekt jätkub sügisel, kui Seinäjoe koorid tulevad Eestisse kontserdireisile. 23. septembril toimub ühine Missa Brevis ettekanne Haapsalu toomkirikus.

Koorijuht Sirje: Lea oli teinud väga suure töö kooride õpetamisega. Oli nii tore näha teda seda projekti juhtimas. Kontsert õnnestus hästi. Kõik olid rõõmsad ja hakkamas. Kahe kooriga on ikka võimas laulda! Trompeti- ja flöödisolistid olid tasemel. Organistiga oli mul hea kontakt. Ööbisime toredas peres ja saime hästi välja puhata. Kui olnuks võimalik, oleks hea meelega jäänud veel üheks päevaks, et tutvuda ka ümbruskonnaga ja käia mõnes muuseumis. Meil oli siiski tore võimalus käia Lakeuden Risti kirikutornis, mis on 65 m kõrge ja pakkus meile suurepärase vaadet. Sinna- ja tagasisõit läks kenasti. Koduteel oli meil nii palju jutustamist, et aeg läks märkamatult. Loodame, et ka sügiseks Haapsalus plaanitud ühiskontsert õnnestub hästi.

Marge: Oli ülev tunne laulda taas Sirje Kaasiku missat koos Soome kooriga. Ilus kontsert ja suurepärase solist! Reis oli väga hästi korraldatud ja kõik jättis positiivse mulje. Kaubanduskeskuse asemel oleksin mina pigem soovinud külastada mõnda näitust, muuseumi vm.

Sigrid: Ma ei osanud oodatagi, et tuleb nii äge reis. Mul oli tegelikult samal ajal ka teine tore üritus plaanis, aga kuna olin juba Seinäjoele registreeritud, ei saanud enam ära öelda – ja olin lõpuks väga rahul. Esinemine oli väga tore ja saime palju positiivset tagasisidet. Meie majutajad olid ülitoremad. Suur elamus oli, et peremees viis meid oma mootorrattaga sõitma. Vaade Lakeuden Risti kirikutornist oli ka väga võimas ja meelde jääv.

Eduard: Meie koori ettevalmistus oli minu arvates küll liiga põgus, aga proovid ja kokkulaulmine Soomes õnnestusid hästi. Soome koor oli hästi valmistunud. Mind üllatas, et nad olid isegi õ-tähe selgeks õppinud. Meeldis sealne positiivne õhkkond ja külalislahkus. Kuna sõiduaeg oli päris pikk, oleks tegelikult võinud jääda sinna veel üheks-kaheks päevaks, tutvuda vaatamisväärsustega ja vaadata ümbruskonnas ringi. Seinäjoe asub looduskaunis kohas, linnas voolab tore jõgi. Meil Haapsalus olid kirsid juba ära õitsenud, aga seal saime veel kord näha kirsse õitsemas.

Kätlin: Mul ei olnud reisi suhtes kindlaid ootusi, sest olin esimest korda toomkooriga reisil. Sirje Kaasiku missa kõlas eriti võimsalt, kõige rohkem avaldas mulle muljet Agnus Dei. Flööt ja trompet, no super! Ja see kooslaulmine! Kõik oli väga vahva. Reisikaaslased olid toredad ja pikk sõit kulges lodusalt. Pere, kus meie ööbisime, oli ka väga lahke. Meie üllatuseks oli neil just külas ka üks eestlane, kes on juba kaua Soomes elanud ja sai meil aidata suhelda.

Reisimuljeid kogus Maria Strauss

Koguduse kooride külaskäik Seinäjoele 26.–28. mail.

SÜNNIPÄEVAD JUUNIS

1. juuni	Tõnis Sahn	40
	Kenert Rehkalt	
2. juuni	Hardi Vinkelberg	15
	Maija Kaisa Oja	
3. juuni	Laine Kera	82
	Gabriel Laanepuu-Westrum	10
4. juuni	Indrek Leit	
	Merel Keldrima	
	Kerli Süster	
7. juuni	Karli Kliss	
8. juuni	Arne Rankla	
9. juuni	Kristi Raidla	40
11. juuni	Heli Hansen	
	Scarlet Lämmergas	15
12. juuni	Kalle Jätsa	
	Getter Küttis	
13. juuni	Alexandra Drabold	
14. juuni	Erki Holmberg	
	Merle Leemet	
	Kalle Kelviste	
	Susanna Alliku	
15. juuni	Anne Männiste	81
	Reio Engman	55
	Daniel Öövel	
16. juuni	Anneli Tsarents	45
	Tarmo Barndök	
	Enriika Liiv	
	Claudia Oks	
	Emily Cramer	10
	Lauren Maisalu	10
17. juuni	Madis Padu	
18. juuni	Eve Trei	70
	Lydia Kalda	
	Myrell Kalda	
19. juuni	Jana Raag	45
20. juuni	Ott Marten Peikel	
22. juuni	Madis Kütt	
24. juuni	Jaan Kuzin	55
	Allan Kalamees	
25. juuni	Maria Strauss	
	Mirjam Behrendt	
	Harsel Holm	
27. juuni	Alari Engman	
28. juuni	Peep Aedviir	40
	Indrek Reppo	
29. juuni	Ruth Laasi	
	Virgo Šuman	

PALJU ÕNNE JA ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE!

MEENUTUSI MAIKUUST

Kevadkontsert 6. mail. Esinesid Nurmijärve muusikakooli koor ja orkester (Soome), Haapsalu kammerorkester ja laulustuudio DO-RE-Mi lastekoor.

Emadepäev ja lastekiriku hooaja lõpetamine 14. mail.

Lääne praostkonna sinod Kullamaal 18. mail. Praostina jätkab Kaido Saak, abipraostina Küllike Valk.

Gospelkontsert 23. mail Jaani kirikus. Esinesid Pekka Simojoki ja Sami Asp.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS

KOGUDUSE KANTSELEI: Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 10–14.
Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palume eelnevalt kokku leppida.

Kantselei 473 7166
Õpetaja 528 0635
E-post haapsalu@eelk.ee
Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>
Facebook [EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus | Haapsalu | Facebook](#)
Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu
Pangakonto IBAN EE811010602003965006 EELK HAAPSALU PÜHA JOH.KOGUDUS
Arvelduskonto (SEB);
IBAN EE442200001120274032 EESTI EVANGEELSE LUTERLIKU
KIRIKU HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS (SWEDBANK).
Registrikood 80210533
Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et infokiri
tuleks ka Sinu e-posti aadressile, siis palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee
EELK tegemistest saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>
Jaani kirik on avatud teelistele R 11–14, L 11–17, P 13–16.
Toomkirik on avatud pühapäeviti kell 10–12.30. Piiskopilinnuse muuseumi kaudu saab kirikut
küllastada E–L 10–18, P 13–18.
Koguduse külalistele on kirik avatud ettetellimisel haapsalu@eelk.ee
Piiskopilinnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS

Tiit Salumäe E-post tsalumae@yahoo.com, 528 0635
Kristel Engman E-post engmankristel@gmail.com
Lia Salumäe E-post salumae.lia@gmail.com, 5303 9835
Lehte Ilves E-post lehte.ilves@gmail.com
Maria Strauss E-post mariastrauss@gmx.de
Sirje Jätsa E-post sirjejatsa@hotmail.ee
Teno Ilves E-post teno.ilves@gmail.com
Anne Vooremaa E-post annevooremaa933@gmail.com
Heli Tammik E-post vanakaru11@gmail.com

Koguduse häälkandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja ettepanekuid, millest Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumeid saaksid võimalikult paljud huvilised. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

